

Identifying and Analyzing the Constructive and Effective Factors on the Self-Confidence Growth in Adolescents' Members of the Institutes for Intellectual Development of Children and Adolescents

Article Info	Abstract
<p>Authors: Seyedeh Nasrin Sajjadian¹, Yalda Delgoshaei², Baharak Shirzad Kebria³, Fereshteh Kurdestani⁴</p>	<p>Purpose: The aim of this study was to identify and analyze the constructive factors affecting the growth of self-confidence in adolescents who are members of the centers for the intellectual development of children and adolescents.</p> <p>Methodology: This study was applied in terms of purpose and mixed in terms of implementation method (qualitative and quantitative). The research population was in the qualitative section of related documents and texts and experts and specialists in education and training of children and adolescents in Tehran, according to the principle of theoretical saturation, 15 of them were selected by purposive sampling. The research population in the adolescent quantitative section was a member of the centers for the intellectual development of children and adolescents in Tehran in 2020. According to Krejcie and Morgan table, 285 of them were selected by simple random sampling. The research instrument was semi-structured in the qualitative part of videography and interview and a researcher-made questionnaire was constructed in the quantitative part. The psychometric indices of the instruments in both qualitative and quantitative parts were acceptable. Qualitative data were analyzed by open, axial and selective coding method in MAXQDA software and quantitative data were analyzed by exploratory factor analysis in SPSS software.</p> <p>Findings: The results showed that the factors affecting the growth of self-confidence in adolescents had 2 dimensions, 6 components and 40 indicators and the factors affecting the growth of self-confidence in adolescents had 3 dimensions, 9 components and 42 indicators. Constructive factors include individual dimensions (with 3 components of personal characteristics, power and evaluation) and social (with 3 components of communication, model selection and participation) and effective factors including family dimensions (with 3 components of trust building, support and educational methods), school (with 3 components). The components of empowerment, commitment and vitality) and society (with 3 components of economic factors, cultural factors and psychological factors). Other results showed that the factor load of all items and model fit were appropriate and the effect of all dimensions on the constructive factors affecting the growth of self-confidence in adolescents was confirmed.</p> <p>Conclusion: According to the constructive and effective factors identified for the development of adolescents' self-esteem, programs can be designed and implemented to improve their self-esteem development.</p>
<p>Keywords: Constructive Factors, Effective Factors, Self-Confidence Growth, Adolescents</p>	
<p>Article History: Received: 2021-09-29 Accepted: 2021-10-20 Published: 2021-10-25</p>	
<p>Correspondence: Email: y.delgoshaei@gmail.com</p>	

-
1. PhD Student, Department of Educational Management, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.
 2. Assistant Professor, Department of Educational Management and Higher Education, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.
 3. Assistant Professor, Department of Educational Management and Higher Education, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.
 4. Assistant Professor, Department of Educational Management and Higher Education, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.
-

شناسایی و واکاوی عوامل سازنده و موثر بر رشد خودباوری در نوجوانان عضو کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان

سیده نسرین سجادیان^۱، یلدا دلگشایی^{۲*}، بهارک شیرزاد کبریآ، فرشته کردستانی^۳

چکیده

هدف: هدف این پژوهش شناسایی و واکاوی عوامل سازنده و موثر بر رشد خودباوری در نوجوانان عضو کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان بود.

روش: این مطالعه از نظر هدف کاربردی و از نظر شیوه اجرا آمیخته (کیفی و کمی) بود. جامعه پژوهش در بخش کیفی اسناد و متون مرتبط و خبرگان و متخصصان تعلیم و تربیت و کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان شهر تهران بودند که طبق اصل اشباع نظری ۱۵ نفر از آنها با روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. جامعه پژوهش در بخش کمی نوجوانان عضو کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان شهر تهران در سال ۱۳۹۹ بودند که طبق جدول کرجسی و مورگان ۲۸۵ نفر از آنها با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. ابزار پژوهش در بخش کیفی فیش‌برداری و مصاحبه نیمه‌ساختاریافته و در بخش کمی پرسشنامه محقق‌ساخته بود که شاخص‌های روانسنجی ابزارهای هر دو بخش کیفی و کمی قابل قبول بود. داده‌های بخش کیفی با روش کدگذاری باز، محوری و انتخابی در نرم‌افزار MAXQDA و بخش کمی با روش تحلیل عاملی اکتشافی در نرم‌افزار SPSS تحلیل شدند.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که عوامل سازنده بر رشد خودباوری در نوجوانان دارای ۲ بعد، ۶ مولفه و ۴۰ شاخص و عوامل موثر بر رشد خودباوری در نوجوانان دارای ۳ بعد، ۹ مولفه و ۴۲ شاخص بود. عوامل سازنده شامل ابعاد فردی (با ۳ مولفه ویژگی‌های فردی، قدرت و ارزیابی) و اجتماعی (با ۳ مولفه ارتباط، الگوگزینی و مشارکت) و عوامل موثر شامل ابعاد خانواده (با ۳ مولفه اعتمادسازی، حمایت و شیوه‌های تربیتی)، مدرسه (با ۳ مولفه توانمندسازی، تعهد و نشاط) و جامعه (با ۳ مولفه عوامل اقتصادی، عوامل فرهنگی و عوامل روانی) بود. دیگر نتایج نشان داد که بار عاملی همه گویه‌ها و برازش مدل مناسب بود و اثر همه ابعاد بر عوامل سازنده و موثر بر رشد خودباوری در نوجوانان تایید شد.

نتیجه‌گیری: با توجه به عوامل سازنده و موثر شناسایی شده برای رشد خودباوری نوجوانان می‌توان از طریق آنها برنامه‌هایی جهت بهبود رشد خودباوری آنان طراحی و اجرا کرد.

کلید واژه‌ها: عوامل سازنده، عوامل موثر، رشد خودباوری، نوجوانان

^۱ دانشجوی دکتری، گروه مدیریت آموزشی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

^۲ استادیار، گروه مدیریت آموزشی و آموزش عالی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (نویسنده مسئول).

^۳ استادیار، گروه مدیریت آموزشی و آموزش عالی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

مقدمه

نوجوانی یکی از مراحل مهم و حساس رشد و تکامل است که آثار و پیامدهای آن در بلندمدت حفظ و دارای اهمیت خاصی می‌باشد و نقش مهمی در سلامت روان حتی در بزرگسالی دارد (کولیورن^۱ و همکاران، ۲۰۲۰). نوجوانی دوره‌ای همراه با تغییرها و تحول‌های بسیار در زمینه‌های جسمی، جنسی، شناختی، هیجانی، اجتماعی و روانی است که می‌تواند بر خودباوری^۲ یا اعتمادبه‌نفس نوجوانان تاثیر داشته باشند (مک‌گران^۳ و همکاران، ۲۰۱۶). یکی از مشکلات رایج در دوران نوجوانی کمبود یا افت خودباوری است که میزان آن به‌عنوان یکی از اختلال‌های روانشناختی در نوجوانان در حال افزایش است (کیم و مانیون^۴، ۲۰۱۹). نتایج پژوهشی نشان داد که فقط ۳۷/۸ درصد از نوجوانان دارای عزت‌نفس مطلوبی بودند (بابائی و همکاران، ۱۳۹۴). خودباوری به معنای باور فرد به توانایی‌های خود برای انجام مناسب و موفقیت‌آمیز تکالیف و فعالیت‌های مختلف می‌باشد (گاندھی^۵ و همکاران، ۲۰۲۱) که از طریق کسب تجربه‌های موفقیت‌آمیز در زمینه مهارت‌های شناختی، زبانی، اجتماعی و ارتباطی به‌ویژه در دوران کودکی و نوجوانی و تعامل‌های اجتماعی با دیگران حاصل می‌شود (باس^۶، ۲۰۱۹). به‌طور کلی دو نوع خودباوری خاص و عام وجود دارد و در حالی که خودباوری خاص به باور به توانایی‌های خود در یک زمینه ویژه مثلا تحصیلی اشاره دارد، خودباوری عام به باور به توانایی‌های خود در همه زمینه‌ها به‌صورت کلی اشاره دارد (کیم، وی و گیلبرت^۷، ۲۰۱۷). خودباوری دارای سه ویژگی اندازه، توانایی و عمومیت است؛ به‌طوری‌که اندازه به میزان خودباوری، توانایی به میزان توانمندی فرد در انجام وظایف و عمومیت به تعمیم خودباوری به موقعیت‌ها و فعالیت‌های مشابه اشاره دارد (یو و هو^۸، ۲۰۲۲).

توجه به خودباوری به‌عنوان یکی از نیازهای روانشناختی با پیامدهای مثبتی مانند ارزشمندی، احساس توانمندی، قدرت، کفایت و احساس شایستگی همراه است و بی‌اعتنایی یا بی‌توجهی به آن با پیامدهای منفی مانند احساس بی‌ارزشی، عدم کفایت، ضعف مهارت‌های زندگی همراه می‌باشد (زیولکوسکی^۹ و همکاران، ۲۰۲۱). خودباوری باعث می‌شود که فرد با توجه به وجود موانع و چالش‌ها از موقعیت نترسد و با اتکاء به توانمندی‌های خود و در صورت لزوم دریافت کمک از دیگران راهکارهای مناسب را بیابد و بر آنها فائق آید (دینگ^{۱۰} و همکاران، ۲۰۱۹). افراد دارای خودباوری بالا از توانایی‌ها، استعدادها و شایستگی‌های خود و حتی ضعف‌ها و محدودیت‌های خود آگاهی دارند و با این شناخت و آگاهی می‌توانند به خوبی با مشکلات و چالش‌ها به مقابله برخیزند (پینار، ییلدیریم و سایین^{۱۱}، ۲۰۱۸). افراد دارای خودباوری پایین در مقایسه با افراد خودباوری بالا در زندگی بیشتر در موقعیت‌های اجتماعی با دیگران هم‌رنگ می‌شوند و به راحتی تحت تاثیر دیگران قرار می‌گیرند، در مقابل افراد با خودباوری بالا در مقابله و مواجهه با مشکلات و چالش‌ها کمتر تحت تاثیر دیگران قرار می‌گیرند و تلاش می‌کنند تا با تکیه بر توانایی‌ها و مهارت‌های خود و در صورت لزوم با کمک از دیگران بر مشکلات و چالش‌ها فائق آید (هیرون^{۱۲} و همکاران، ۲۰۱۹). خودباوری بالا، واقعی و مناسب به فرد این امکان را می‌دهد که دیدگاه مناسبی نسبت به خود داشته باشد، به توانایی‌های خود در انجام فعالیت‌ها اعتماد کند و بر زندگی خود احساس کنترل و مدیریت نماید (اکدینز و سایتکین^{۱۳}، ۲۰۲۰). خودباوری پایین می‌تواند مشکلات متعددی از جمله افت تحصیلی، درگیری‌های اجتماعی، آمادگی برای

1. Colburn

2. Self-Confidence

3. McGrane

4. Kim & Manion

5. Gandhi

6. Bas

7. Kim, Wee & Gilbert

8. You & Hou

9. Zulkosky

10. Ding

11. Pinar, Yildirim & Sayin

12. Herron

13. Akdeniz & Saytekin

ابتداءً به انواع اختلال‌های روانی (مثل اضطراب و افسردگی)، دشواری در سازگاری، گرایش به مواد مخدر و اعتیاد و اقدام به خودکشی را بوجود آورد (شروتر^۱، ۲۰۱۹).

با اینکه پژوهش‌های بسیاری درباره خودباوری انجام شده، اما کمتر پژوهشی به بررسی عوامل سازنده و موثر بر رشد خودباوری پرداخته است و نتایج مهم‌ترین پژوهش‌ها در این زمینه به شرح زیر می‌باشند. نتایج پژوهش کاهنگ و موبرای^۲ (۲۰۰۴) نشان داد که عوامل موثر بر عزت‌نفس شامل دو بعد ارزش خود و تحقیر خود بود. مشایخ، محسنی چلک و صلاحی کجور (۱۴۰۰) ضمن پژوهشی به این نتیجه رسیدند که محیط خانه، مدرسه، والدین، معلمان، حمایت اجتماعی، مشورت و احترام متقابل نقش مهمی در رشد عزت‌نفس کودکان و نوجوانان داشتند. در پژوهشی دیگر فیروزبخت و همکاران (۱۳۹۸) گزارش کردند که عوامل موثر در رشد عزت‌نفس شامل آگاهی، پردازش غیرسوگیرانه، کنش اصیل و رابطه اصیل معرفی و گزارش کردند که با کمک ایجاد آگاهی نسبت به خویشتن، رشد پردازش شناختی بدون سوگیری، شکل‌دهی رفتار برخاسته از ارزش‌های فرد و کمک به برقراری رابطه‌ای اصیل فرد در جهت رشد عزت‌نفس بود. بهارلو و هاشمی (۱۳۹۸) ضمن پژوهشی به این نتیجه رسیدند که عوامل موثر بر افزایش اعتمادبه‌نفس در کودکان شامل دوست داشتن و راضی بودن از خود، اهمیت ندادن به گفتار و اندیشه دیگران درباره خود، دنبال نمودن هدف خود، طرح‌ریزی اهداف جدید و نگرستن به آینده و کسب تجربه از گذشته بودند. علاوه بر آن، نتایج پژوهش حمید، الماسی و مهرابی‌زاده هنرمند (۱۳۹۷) نشان داد که مهارت‌های فردی و اجتماعی نقش موثری در افزایش خودباوری دانش‌آموزان نوجوان داشتند. ایروانی و عمادی (۱۳۹۲) ضمن پژوهشی درباره واکاوی چارچوب و شاخصه‌های اعتمادبه‌نفس یا خودباوری گزارش کردند که عوامل موثر بر رشد آن شامل ارجمندی و کرامت، ارائه هدف برتر در زندگی، عوامل رفتاری، تاکید بر استواری روحی، عزم راسخ و بلندهمتی، اتکاء به اراده و عمل خود، پرهیز از ترس، توجه به شرایط و امکانات پیرامون، رابطه فرد با جامعه و ارزش برای شخصیت افراد در ارتباطات میان‌فردی بودند. در پژوهشی دیگر احمدی، گروسی فرشی و شیخ‌علیزاده (۱۳۸۵) گزارش کردند که عوامل موثر بر خودباوری دانش‌آموزان نوجوان شامل فعالیت‌های ورزشی و هنری، برنامه‌ریزی منظم، شیوه‌های تربیتی، شیوه‌های مقابله، دلبند بودن، برونگرایی، پیشرفت تحصیلی، تحصیلات والدین و درآمد خانواده بودند.

از یک سو بررسی‌ها حاکی از نقش و اهمیت خودباوری و باور به توانایی‌های در سایر ویژگی‌های روانشناختی و توانمندی‌ها دارد و از سوی دیگر نتایج بررسی‌ها حاکی از وجود مشکل در خودباوری نوجوانان و افت این سازه مهم در آنها است (کیم و مانیون، ۲۰۱۹ و بابائی و همکاران، ۱۳۹۴). بنابراین، باید به دنبال راهکارهایی برای بهبود خودباوری آنها بود که برای این منظور ابتدا باید عوامل سازنده و موثر بر رشد خودباوری را شناخت. نکته حائز اهمیت دیگر اینکه پژوهش‌های اندکی درباره عوامل تاثیرگذار خودباوری انجام شده، اما پژوهشی درباره عوامل سازنده و موثر بر رشد خودباوری یافت نشد که انجام این پژوهش می‌تواند به متخصصان و برنامه‌ریزان جهت طراحی برنامه‌های مناسبی برای رشد و ارتقای خودباوری نوجوانان کمک کند. در نتیجه، هدف این پژوهش شناسایی و واکاوی عوامل سازنده و موثر بر رشد خودباوری نوجوانان عضو کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان بود.

روش

این مطالعه از نظر هدف کاربردی و از نظر شیوه اجرا آمیخته (کیفی و کمی) بود. جامعه پژوهش در بخش کیفی اسناد و متون مرتبط و خبرگان و متخصصان تعلیم و تربیت و کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان شهر تهران در سال ۱۳۹۹ بودند که طبق اصل اشباع نظری ۱۵ نفر از آنها با روش نمونه‌گیری هدفمند به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. جامعه پژوهش در بخش کمی نوجوانان عضو کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان شهر تهران در سال ۱۳۹۹ به تعداد ۱۰۳۲ نفر بودند که طبق جدول کرجسی و مورگان ۲۸۵ نفر از آنها با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. در این روش نمونه‌گیری ابتدا پژوهشگر لیست همه نوجوانان عضو کانون تهیه و به هر یک از آنها یک کد اختصاص داده شد و سپس از میان آنها تعداد ۲۸۵ نفر به روش تصادفی ساده انتخاب شدند.

1. Sharour

2. Kahng & Mowbray

روند اجرای پژوهش به این صورت بود که پس از مرور پیشینه تعدادی سوال جهت مصاحبه با خبرگان و متخصصان تهیه و روایی سوال‌ها به تایید تعدادی از اساتید رسید و سپس نمونه‌های بخش کیفی انتخاب و با آنها درباره مکان و زمان مصاحبه هماهنگی لازم به عمل آمد و برای آنان اهمیت و ضرورت پژوهش بیان و درباره رعایت نکات اخلاقی به آنها اطمینان خاطر داده شد. در زمان و مکان تعیین شده مصاحبه با خبرگان انجام شد. پس از اتمام بخش کیفی، پرسشنامه‌ای بر اساس مبانی نظری و مصاحبه طراحی و بعد از هماهنگی‌های لازم با مسئولان کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان اقدام به نمونه‌گیری شد و پس از جلب موافقت آنان و والدین آنها از نوجوانان خواسته شد تا به پرسشنامه محقق ساخته پاسخ دهند. لازم به ذکر است که به آنها گفته شد که هیچ پاسخ صحیح یا غلطی وجود ندارد و بهترین پاسخ، پاسخی است که گویای وضعیت واقعی آنها باشد. پس از اتمام مصاحبه‌ها از مصاحبه‌شوندگان به دلیل همکاری در پژوهش و انجام مصاحبه و پس از تکمیل پرسشنامه توسط نوجوانان از آنها به دلیل همکاری در پژوهش و تکمیل نمودن پرسشنامه تشکر و قدردانی شد.

ابزار پژوهش در بخش کیفی فیش‌برداری از اسناد و متون و مصاحبه نیمه‌ساختاریافته با خبرگان و متخصصان بود. مصاحبه‌ها به صورت انفرادی و بر اساس سوال‌های طراحی شده بر اساس اسناد و متون با کمک اساتید انجام شد. میانگین مدت زمان مصاحبه با هر فرد ۷۸ دقیقه بود. همان‌طور که قبل از شروع مصاحبه با مصاحبه‌شوندگان هماهنگ شده بود، صدای همه مصاحبه‌ها جهت بررسی مجدد ضبط شد و در فرصتی مناسب مجدداً مورد بررسی قرار گرفتند. علاوه بر ضبط مصاحبه‌ها، نکات مهم و کلیدی در حین مصاحبه‌ها یادداشت شد. روایی مصاحبه‌ها با کمک چهار فرد خبره و دو همکار پژوهشی تایید و پایایی آن با روش ضریب کاپای کوهن ۰/۸۸ بدست آمد. همچنین، ابزار پژوهش در بخش کمی پرسشنامه محقق ساخته ۸۲ گویه‌ای بود که بر اساس مرور اسناد و متون و مصاحبه با خبرگان و متخصصان تهیه شده بود. گویه‌ها با استفاده از مقیاس پنج گزینه‌ای لیکرت از یک تا پنج نمره‌گذاری و نمره کل ابزار با مجموعه نمره گویه‌ها محاسبه و نمره بالاتر نشان‌دهنده بیشتر داشتن آن ویژگی بود. روایی محتوایی پرسشنامه محقق ساخته با نظر متخصصان و روایی سازه آن با روش تحلیل عاملی تایید و پایایی آن با روش آلفای کرونباخ ۰/۹۳ بدست آمد. در نهایت، داده‌های بخش کیفی با روش کدگذاری باز، محوری و انتخابی در نرم‌افزار MAXQDA و بخش کمی با روش تحلیل عاملی اکتشافی در نرم‌افزار SPSS تحلیل شدند.

یافته‌ها

نمونه‌های پژوهش حاضر در بخش کیفی ۱۵ نفر از خبرگان و متخصصان و در بخش کمی ۲۸۵ نفر از نوجوانان عضو کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان بودند. نتایج فراوانی و درصد فراوانی جنسیت، تأهل و تحصیلات نمونه‌های بخش کیفی و فراوانی و درصد فراوانی جنسیت و تحصیلات والدین نمونه‌های بخش کمی در جدول ۱ گزارش شد.

جدول ۱. فراوانی و درصد فراوانی اطلاعات جمعیت‌شناختی نمونه‌های بخش‌های کیفی و کمی

نمونه‌ها	متغیر	سطوح	فراوانی	درصد فراوانی
بخش کیفی	جنسیت	مرد	۸	۵۳/۳۳
		زن	۷	۴۶/۶۷
	تحصیلات	کارشناسی ارشد	۴	۲۶/۶۷
		دکتری تخصصی	۱۱	۷۳/۳۳
	تأهل	مجرد	۱	۶/۶۷
		متأهل	۱۴	۹۳/۳۳
بخش کمی	جنسیت	پسر	۱۳۷	۴۸/۰۷
		دختر	۱۴۸	۵۱/۹۳
	تحصیلات پدر	دیپلم و پایین‌تر	۶۴	۲۲/۴۶
		کاردانی	۲۷	۹/۴۷
		کارشناسی	۱۲۵	۴۳/۸۶
		بالاتر از کارشناسی	۶۹	۲۴/۲۱

تحصیلات مادر	دیپلم و پایین تر	۹۳	۳۲/۶۳
	کاردانی	۲۱	۷/۳۷
	کارشناسی	۱۱۴	۴۰
	بالتر از کارشناسی	۵۷	۲۰

بیشتر نمونه‌های بخش کیفی مرد (۵۳/۳۳ درصد)، متأهل (۹۳/۳۳ درصد) و دارای تحصیلات دکتری تخصصی (۷۳/۳۳ درصد) و بیشتر نمونه‌های بخش کمی دختر (۵۱/۹۳ درصد) و تحصیلات پدر و مادر آنها کارشناسی (به ترتیب ۴۳/۸۶ درصد و ۴۰ درصد) بود (جدول ۱). نتایج کدگذاری برای شناسایی عوامل سازنده بر رشد خودباوری نوجوانان عضو کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان در جدول ۲ گزارش شد.

جدول ۲. نتایج کدگذاری برای شناسایی عوامل سازنده بر رشد خودباوری نوجوانان عضو کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان

کدگذاری انتخابی (بعد)	کدگذاری محوری (مولفه)	کدگذاری باز (شاخص)
بعد فردی	ویژگی‌های فردی	۱. مهارت در برقراری ارتباط، ۲. احساس ارزشمندی، ۳. اعتمادبه‌نفس، ۴. شناخت خود، ۵. شکوفایی استعداد، ۶. انتقادپذیری، ۷. ایجاد تصویر ذهنی مثبت، ۸. احساس شایستگی، ۹. آگاهی به مسائل، ۱۰. عزت‌نفس، ۱۱. هویت مستقل، ۱۲. تفکر واگرا، ۱۳. پشتکار و ۱۴. خودپنداره مثبت
قدرت		۱. برونگرایی، ۲. حس دلپذیربودن، ۳. حس رهبری، ۴. احترام به خود و دیگران و ۵. قدرت تصمیم‌گیری
ارزیابی		۱. خودارزیابی از رفتارهای خود، ۲. ارزیابی بر اساس منطق و عدم سوگیری، ۳. دیگرارزیابی و ۴. جستجو برای ارزیابی درست
بعد اجتماعی	ارتباط	۱. تعامل با دیگران، ۲. مسئولیت‌پذیری در قبال دیگران، ۳. ایجاد ارتباط موثر، ۴. تعامل درست در شبکه‌های اجتماعی و ۵. عدم سوگیری در ارتباطات
الگوگزینی		۱. توانایی درک آسیب اجتماعی، ۲. الگوگزینی برای رفتار مناسب، ۳. انجام رفتارهای داوطلبانه اجتماعی و ۴. ایجاد اهداف واقع‌بینانه اجتماعی
مشارکت		۱. توجه به مشورت با افراد دیگر، ۲. درک کار تیمی، ۳. عمل‌محوری، ۴. تشکیل گروه‌های تیمی در بین همسالان، ۵. اشتراک تجربه، ۶. توجه به یادگیری تیمی، ۷. تصمیم‌گیری مشارکتی و ۸. نقش‌آفرینی در فعالیتهای اجتماعی و خانوادگی

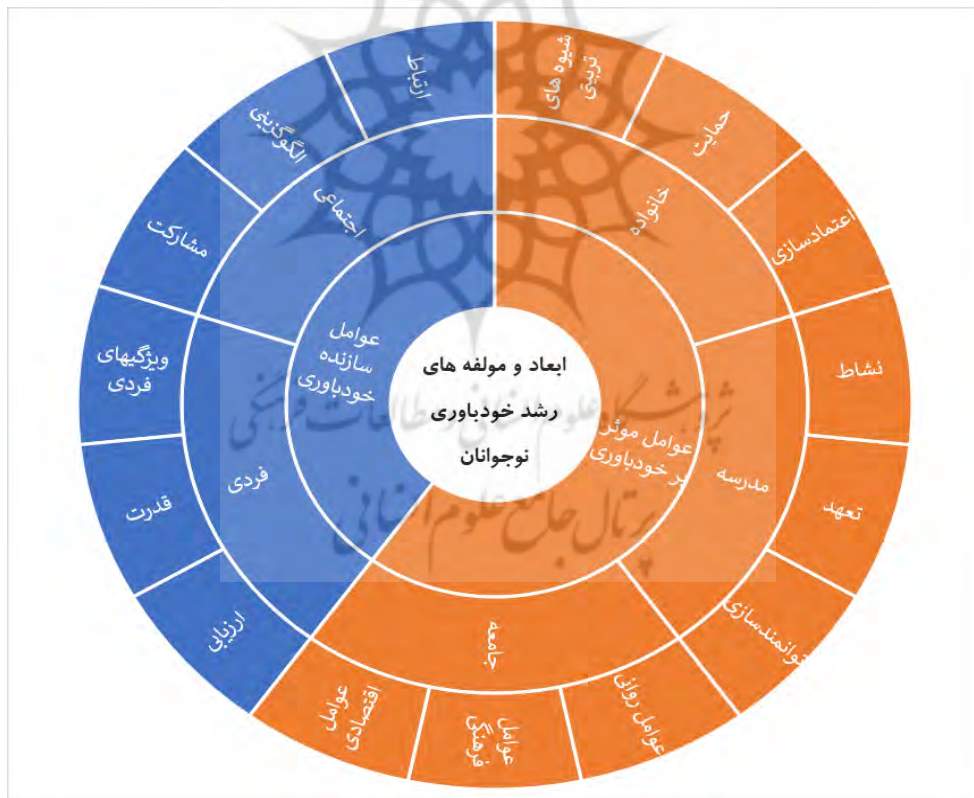
عوامل سازنده بر رشد خودباوری در نوجوانان دارای ۲ بعد، ۶ مولفه و ۴۰ شاخص بود؛ به طوری که عوامل سازنده شامل ابعاد فردی (با ۳ مولفه ویژگی‌های فردی، قدرت و ارزیابی) و اجتماعی (با ۳ مولفه ارتباط، الگوگزینی و مشارکت) بودند (جدول ۲). نتایج کدگذاری برای شناسایی عوامل موثر بر رشد خودباوری نوجوانان عضو کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان در جدول ۳ گزارش شد.

جدول ۳. نتایج کدگذاری برای شناسایی عوامل موثر بر رشد خودباوری نوجوانان عضو کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان

کدگذاری انتخابی (بعد)	کدگذاری محوری (مولفه)	کدگذاری باز (شاخص)
بعد خانواده	اعتمادسازی	۱. القای حس اعتماد به نوجوان، ۲. تزریق جو خوددوستی به نوجوان، ۳. رفتار مبتنی بر اطمینان خاطر، ۴. ارتباط مداوم با نوجوان، ۵. اهمیت دادن به تصمیمات نوجوان و ۶. ارتقای موقعیت اجتماعی خانواده
حمایت		۱. حمایت عاطفی از نوجوان، ۲. انتقال تجربیات به نوجوان، ۳. ایجاد فضایی به دور از تنش در خانواده، ۴. ایجاد بستر مناسب برای ابراز وجود نوجوان و ۵. آموزش بلوغ به فرزندان
شیوه‌های تربیتی		۱. استفاده از شیوه‌های انضباطی، ۲. توجه به ویژگی‌های فیزیکی نوجوان، ۳. برنامه‌ریزی برای

ورزش نوجوان، ۴. مشارکت نوجوان در تصمیمات خانواده، ۵. دادن مسئولیت به نوجوان، ۶. توجه به خودکفایی نوجوان و ۷. القای خودباوری از طرف والدین		
۱. ارتقای مهارت نوجوان در زمینه خودباوری، ۲. توجه به خلق ایده و نوآوری، ۳. ارائه آموزش‌های کارآفرینی و ۴. ایجاد بستر لازم برای ارتباط بیشتر همسالان	توانمندسازی	بعد مدرسه
۱. آموزش مسئولیت‌پذیری، ۲. آموزش ارزش‌های اجتماعی و ۳. ارتقای حس نوع‌دوستی	تعهد	
۱. ایجاد فضاهای با نشاط در مدرسه، ۲. استفاده از روش‌های متنوع برای آموزش، ۳. ارضای فاکتورهای روانی نوجوان، ۴. اثناء حس درونی و انسان‌دوستی و ۵. تفریح با همسالان	نشاط	
۱. بالندگی اقتصادی در جامعه، ۲. روند رو به رشد تولیدات در جامعه، ۳. اشتغال افراد جامعه و ۴. توجه به کارآفرینی	عوامل اقتصادی	جامعه
۱. شناسایی ارزش‌های مورد قبول جامعه، ۲. آموزش گشودگی در رفتار با دیگران، ۳. شناساندن اهمیت هویت ملی، ۴. ایجاد اقدامات فرهنگی و ۵. آموزه‌های مذهبی	عوامل فرهنگی	
۱. پذیرش تغییرات در نوجوان، ۲. انعطاف‌پذیری جامعه در برابر هنجارهای اجتماعی و ۳. اجازه ابراز ایده به نوجوان	عوامل روانی	

عوامل موثر بر رشد خودباوری در نوجوانان دارای ۳ بعد، ۹ مولفه و ۴۲ شاخص بود؛ به طوری که عوامل موثر شامل ابعاد خانواده (با ۳ مولفه اعتمادسازی، حمایت و شیوه‌های تربیتی)، مدرسه (با ۳ مولفه توانمندسازی، تعهد و نشاط) و جامعه (با ۳ مولفه عوامل اقتصادی، عوامل فرهنگی و عوامل روانی) بودند (جدول ۳). الگوی مفهومی عوامل سازنده و موثر بر رشد خودباوری نوجوانان عضو کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان در شکل ۱ گزارش شد.

شکل ۱. الگوی مفهومی عوامل سازنده و موثر بر رشد خودباوری نوجوانان عضو کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان

نتایج تحلیل عاملی برای شناسایی عوامل سازنده بر رشد خودباوری نوجوانان عضو کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان در جدول ۴ گزارش شد.

جدول ۴. نتایج تحلیل عاملی برای شناسایی عوامل سازنده بر رشد خودباوری نوجوانان عضو کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان

مقدار t	بار عاملی	گویه‌ها	مولفه‌ها	ابعاد
۱۸/۳۱	۰/۷۸	گویه ۱	ویژگی‌های فردی	فردی
۱۹/۵۵	۰/۸۱	گویه ۲		
۱۸/۷۱	۰/۷۹	گویه ۳		
۱۸/۲۱	۰/۷۷	گویه ۴		
۱۷/۴۴	۰/۷۵	گویه ۵		
۱۸/۱۷	۰/۷۷	گویه ۶		
۱۸/۸۹	۰/۷۹	گویه ۷		
۱۹/۰۰	۰/۸۰	گویه ۸		
۱۵/۴۷	۰/۶۹	گویه ۹		
۱۷/۵۴	۰/۷۵	گویه ۱۰		
۱۵/۳۴	۰/۶۸	گویه ۱۱		
۱۷/۵۹	۰/۷۵	گویه ۱۲		
۱۴/۶۴	۰/۶۶	گویه ۱۳		
۱۹/۵۹	۰/۸۱	گویه ۱۴		
۱۸/۳۳	۰/۷۸	گویه ۱۵	قدرت	
۱۷/۷۱	۰/۷۶	گویه ۱۶		
۱۹/۰۷	۰/۸۰	گویه ۱۷		
۱۹/۶۰	۰/۸۲	گویه ۱۸		
۱۹/۷۱	۰/۸۲	گویه ۱۹		
۱۹/۴۵	۰/۸۲	گویه ۲۰	ارزیابی	
۱۸/۵۷	۰/۷۹	گویه ۲۱		
۱۳/۴۶	۰/۶۲	گویه ۲۲		
۱۷/۹۵	۰/۷۷	گویه ۲۳		
۲۰/۰۳	۰/۸۳	گویه ۲۴	ارتباط	بعد اجتماعی
۱۷/۷۹	۰/۷۶	گویه ۲۵		
۲۱/۹۰	۰/۸۷	گویه ۲۶		
۲۱/۱۶	۰/۸۶	گویه ۲۷		
۲۱/۱۰	۰/۸۶	گویه ۲۸		
۱۹/۳۴	۰/۸۱	گویه ۲۹	الگوگزینی	
۱۹/۷۱	۰/۸۲	گویه ۳۰		
۲۰/۶۲	۰/۸۵	گویه ۳۱		
۱۹/۳۷	۰/۸۱	گویه ۳۲		
۱۷/۵۲	۰/۷۵	گویه ۳۳	مشارکت	
۱۷/۸۲	۰/۷۶	گویه ۳۴		
۲۰/۲۷	۰/۸۳	گویه ۳۵		
۲۱/۶۲	۰/۸۷	گویه ۳۶		
۲۱/۵۴	۰/۸۶	گویه ۳۷		
۱۹/۶۹	۰/۸۲	گویه ۳۸		
۲۱/۲۹	۰/۸۶	گویه ۳۹		
۲۰/۶۷	۰/۸۴	گویه ۴۰		

بار عاملی همه گویه‌های عوامل سازنده بر رشد خودباوری نوجوانان عضو کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان بالاتر از ۰/۵۰ و مقدار آماره تی همه آنها بالاتر از ۱/۹۶ بود. در نتیجه، هیچ گویه‌ای از عوامل سازنده رشد خودباوری نوجوانان حذف نشد (جدول ۴). نتایج تحلیل عاملی برای شناسایی عوامل موثر بر رشد خودباوری نوجوانان عضو کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان در جدول ۵ گزارش شد.

جدول ۵. نتایج تحلیل عاملی برای شناسایی عوامل موثر بر رشد خودباوری نوجوانان عضو کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان

ابعاد	مولفه‌ها	گویه‌ها	بار عاملی	مقدار t		
خانواده	اعتمادسازی	گویه ۱	۰/۸۱	۱۹/۵۵		
		گویه ۲	۰/۸۶	۲۱/۵۲		
		گویه ۳	۰/۸۷	۲۱/۹۱		
		گویه ۴	۰/۸۹	۲۲/۶۶		
		گویه ۵	۰/۸۳	۲۰/۳۶		
		گویه ۶	۰/۷۲	۱۹/۶۸		
	حمایت	گویه ۷	۰/۷۰	۱۵/۶۳		
		گویه ۸	۰/۷۷	۱۷/۸۵		
		گویه ۹	۰/۸۲	۱۹/۶۲		
		گویه ۱۰	۰/۸۳	۱۹/۸۲		
شيوه‌های تربیتی		گویه ۱۱	۰/۸۶	۲۱/۲۶		
		گویه ۱۲	۰/۸۳	۲۰/۰۳		
		گویه ۱۳	۰/۸۷	۲۱/۸۲		
		گویه ۱۴	۰/۸۷	۲۱/۸۹		
		گویه ۱۵	۰/۸۵	۲۰/۹۵		
		گویه ۱۶	۰/۸۶	۲۱/۳۵		
		گویه ۱۷	۰/۷۷	۱۷/۸۹		
		گویه ۱۸	۰/۷۸	۱۸/۴۰		
		توانمندسازی		گویه ۱۹	۰/۷۰	۱۵/۷۲
				گویه ۲۰	۰/۷۸	۱۸/۲۰
گویه ۲۱	۰/۸۳			۱۹/۹۸		
گویه ۲۲	۰/۸۳			۲۰/۰۸		
تعهد		گویه ۲۳	۰/۸۸	۲۲/۱۴		
		گویه ۲۴	۰/۸۶	۲۱/۲۶		
		گویه ۲۵	۰/۸۶	۲۱/۱۶		
		گویه ۲۶	۰/۷۷	۱۸/۰۴		
نشاط		گویه ۲۷	۰/۸۵	۲۱/۰۰		
		گویه ۲۸	۰/۸۸	۲۱/۹۶		
		گویه ۲۹	۰/۸۸	۲۲/۱۷		
		گویه ۳۰	۰/۸۴	۲۰/۶۲		
		گویه ۳۱	۰/۷۵	۱۷/۴۹		
		گویه ۳۲	۰/۸۸	۲۲/۱۳		
		گویه ۳۳	۰/۸۹	۲۲/۷۲		
		گویه ۳۴	۰/۸۸	۲۲/۲۹		
جامعه	عوامل اقتصادی	گویه ۳۱	۰/۷۵	۱۷/۴۹		
		گویه ۳۲	۰/۸۸	۲۲/۱۳		
		گویه ۳۳	۰/۸۹	۲۲/۷۲		
		گویه ۳۴	۰/۸۸	۲۲/۲۹		

۲۱/۶۵	۰/۸۷	گویه ۳۵	عوامل فرهنگی
۲۰/۸۷	۰/۸۵	گویه ۳۶	
۲۲/۷۶	۰/۸۹	گویه ۳۷	
۲۲/۰۷	۰/۸۸	گویه ۳۸	
۱۹/۷۵	۰/۸۲	گویه ۳۹	
۲۱/۲۲	۰/۸۶	گویه ۴۰	عوامل روانی
۲۲/۱۹	۰/۸۸	گویه ۴۱	
۲۲/۴۷	۰/۸۹	گویه ۴۲	

بار عاملی همه گویه‌های عوامل موثر بر رشد خودباوری نوجوانان عضو کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان بالاتر از ۰/۵۰ و مقدار آماره تی همه آنها بالاتر از ۱/۹۶ بود. در نتیجه، هیچ گویه‌ای از عوامل موثر رشد خودباوری نوجوانان حذف نشد (جدول ۵). نتایج شاخص‌های برازندگی مدل شامل مجدوی کای بر درجه آزادی به دلیل کوچک‌تر از ۳ بودن، ریشه میانگین مربعات خطای برآورد به دلیل کوچک‌تر از ۰/۰۸ بودن و شاخص‌های نیکویی برازش، نیکویی برازش اصلاح‌شده و برازش تطبیقی به دلیل بزرگ‌تر از ۰/۹۰ بودن حاکی از برازش مناسب مدل بودند. نتایج اثر مولفه‌ها بر عوامل سازنده و موثر رشد خودباوری نوجوانان عضو کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان در شکل ۲ گزارش شد.

شکل ۲. نتایج اثر مولفه‌ها بر عوامل سازنده و موثر رشد خودباوری نوجوانان عضو کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان

نتایج نشان داد که اثر هر دو بعد فردی و اجتماعی بر عوامل سازنده رشد خودباوری و هر سه بعد خانواده، مدرسه و جامعه بر عوامل موثر رشد خودباوری در نوجوانان عضو کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان به دلیل بزرگ‌تر بودن از ۰/۳۰ تایید شد (شکل ۲).

نتیجه‌گیری

خودباوری و رشد آن در نوجوانان به دلیل افت این ویژگی در نوجوانان اهمیت زیادی دارد و برای تحقق آن شناسایی عوامل سازنده و موثر بر آن بسیار مهم است. در نتیجه، هدف این پژوهش شناسایی و واکاوی عوامل سازنده و موثر بر رشد خودباوری نوجوانان عضو کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان بود.

یافته‌های این پژوهش نشان داد که عوامل سازنده بر رشد خودباوری در نوجوانان دارای ۲ بعد، ۶ مولفه و ۴۰ شاخص و عوامل موثر بر رشد خودباوری در نوجوانان دارای ۳ بعد، ۹ مولفه و ۴۲ شاخص بود. عوامل سازنده شامل ابعاد فردی (با ۳ مولفه ویژگی‌های فردی، قدرت و ارزیابی) و اجتماعی (با ۳ مولفه ارتباط، الگوگزینی و مشارکت) و عوامل موثر شامل ابعاد خانواده (با ۳ مولفه اعتمادسازی، حمایت و شیوه‌های تربیتی)، مدرسه (با ۳ مولفه توانمندسازی، تعهد و نشاط) و جامعه (با ۳ مولفه عوامل اقتصادی، عوامل فرهنگی و عوامل روانی) بود. دیگر نتایج نشان داد که بار عاملی همه گویه‌ها و برازش مدل مناسب بود و اثر همه ابعاد بر عوامل سازنده و موثر بر رشد خودباوری در نوجوانان تایید شد. این یافته‌ها از جهاتی با یافته‌های پژوهش‌های کاهنگ و موبرای (۲۰۰۴)، مشایخ و همکاران (۱۴۰۰)، فیروزبخت و همکاران (۱۳۹۸)، بهارلو و هاشمی (۱۳۹۸)، حمید و همکاران (۱۳۹۷)، ایروانی و عمادی (۱۳۹۲) و احمدی و همکاران (۱۳۸۵) همسو بود.

در تبیین و تفسیر یافته‌های این پژوهش می‌توان گفت که ابعاد فردی و اجتماعی از عوامل سازنده بر رشد خودباوری در نوجوانان عضو کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان بودند که مولفه‌های ویژگی‌های فردی، قدرت، ارزیابی، ارتباط، الگوگزینی و مشارکت را شامل می‌شدند. ویژگی‌های فردی بسیاری مانند مهارت در برقراری ارتباط، احساس ارزشمندی، اعتمادبه‌نفس، شناخت ویژگی‌های خود، شکوفایی استعدادها و توانمندی‌ها، انتقادپذیری، ایجاد تصویر ذهنی مثبت، احساس شایستگی، آگاهی به مسائل، عزت‌نفس، هویت مستقل، تفکر واگرا، تلاش و پشتکار و خودپنداره مثبت می‌توانند منجر به رشد خودباوری شوند. از دیگر شاخص‌های بعد فردی سازنده بر خودباوری می‌توان به برونگرایی، دلپذیر بودن و گشودگی به تجربه، حس رهبری و مدیریت، احترام قائل شدن برای خود و دیگران، قدرت تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری، خودارزیابی و دیگر ارزیابی، تلاش برای ارزیابی درست و ارزیابی بر اساس منطق و اجتناب از سوگیری اشاره کرد. ارتباط نیز می‌تواند از عوامل سازنده خودباوری نوجوانان باشد که در این زمینه تعامل با دیگران، مسئولیت‌پذیری در قبال خود و دیگران، ایجاد و برقراری ارتباط موثر و سازنده، تعامل مناسب در شبکه‌های اجتماعی و عدم سوگیری در ارتباطها نقش بازی می‌کنند. از دیگر شاخص‌های بعد اجتماعی سازنده بر خودباوری می‌توان به توانایی درک آسیب اجتماعی، الگوگزینی برای رفتار مناسب، انجام رفتارهای داوطلبانه و شهروندی اجتماعی، ایجاد اهداف واقع‌بینانه اجتماعی، توجه به مشورت با افراد دیگر، درک کار تیمی و تشکیل گروه‌های تیمی، عمل‌محوری، اشتراک تجربه، توجه به یادگیری تیمی، تصمیم‌گیری مشارکتی و نقش‌آفرینی در فعالیت‌های اجتماعی و خانوادگی اشاره کرد.

همچنین، ابعاد خانواده، مدرسه و جامعه از عوامل موثر بر رشد خودباوری در نوجوانان عضو کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان بودند که مولفه‌های اعتمادسازی، حمایت، شیوه‌های تربیتی، توانمندسازی، تعهد، نشاط، عوامل اقتصادی، عوامل فرهنگی و عوامل روانی را شامل می‌شدند. یکی از مولفه‌های موثر بر خودباوری، اعتمادسازی از طریق شاخص‌های القای حس اعتماد، ایجاد جو خوددوستی در نوجوان، رفتار مبتنی بر اطمینان‌خاطر، ارتباط مداوم با نوجوان، اهمیت به تصمیم‌های نوجوانان و ارتقای موقعیت اجتماعی خانواده برای بهبود وضعیت و جایگاه نوجوان بود. از دیگر شاخص‌های بعد خانواده موثر بر رشد خودباوری می‌توان به حمایت عاطفی از نوجوان، انتقال تجربه‌ها به نوجوان، ایجاد فضایی به دور از استرس و تنش در خانواده، ایجاد بستر مناسب برای ابراز وجود، آموزش بلوغ و شناخت تغییرهای این دوران به نوجوان، شیوه‌های انضباطی، توجه به ویژگی‌های فیزیکی نوجوان، برنامه‌ریزی برای ورزش نوجوان، مشارکت وی در تصمیم‌گیری‌ها، دادن مسئولیت به نوجوان، توجه به خودکفایی نوجوان و القای خودباوری به وی از طرف والدین اشاره کرد. یکی دیگر از مولفه‌های موثر بر خودباوری، توانمندسازی از طریق شاخص‌های ارتقای مهارت نوجوان در زمینه خودباوری، توجه به خلق ایده، خلاقیت و نوآوری در نوجوان، ارائه آموزش خلاقیت و کارآفرینی و ایجاد بستر لازم برای ارتباط مناسب و بهینه با همسالان بود. از دیگر شاخص‌های بعد مدرسه موثر بر رشد خودباوری می‌توان به آموزش مسئولیت‌پذیری و ارزش‌های اجتماعی، ارتقای حس نوع‌دوستی، ایجاد فضاهای با نشاط در مدرسه، استفاده از روش‌های متنوع و جذاب برای آموزش، ارضای نیازهای روانشناختی نوجوانان، اکتای حس درونی و انسان‌دوستی و تفریح همراه با همسالان اشاره کرد. از دیگر مولفه‌های موثر می‌توان عوامل اقتصادی از طریق شاخص‌های بالندگی اقتصادی در جامعه، روند رو به رشد و تلاش برای رشد تولیدات در جامعه، ایجاد شغل و اشتغال افراد جامعه و توجه به کارآفرینی را نام برد. دیگر شاخص‌های بعد جامعه موثر بر رشد خودباوری شامل شناسایی ارزش‌های مورد قبول جامعه، آموزشی گشودگی در رفتار با دیگران، شناساندن اهمیت هویت ملی، انجام اقدامات فرهنگی، آموزش و ترویج

آموزه‌های مذهبی، پذیرش تغییرها و تحول‌ها در دوران نوجوانی، انعطاف‌پذیری جامعه در برابر هنجارهای اجتماعی و اجازه ابراز ایده به نوجوان بودند.

به‌طور کلی می‌توان بیان کرد که خودباوری یکی از سازه‌های اصلی در سلامتی افراد تلقی می‌شود و اکثر روانشناسان و متخصصان سلامت از این واقعیت که خودباوری فرد و نگرش و ادراک وی از خودش رابطه نزدیکی با چگونگی یادگیری و رفتار دارد، آگاه هستند. مفهوم خودباوری به‌عنوان به باور فرد به توانایی‌های خود برای انجام موفق کارها و وظایف تعریف می‌شود و تمایل به اینکه فرد خود را فردی شایسته در مواجهه با چالش‌های اساسی زندگی ببیند، اشاره دارد. فرد دارای خودباوری برای کسب موفقیت در هر کاری از خود تالش و پشتکار زیادی نشان می‌دهد. در واقع افراد خودباور به خود و توانایی‌های خود ایمان دارد و خودباوری می‌تواند نقش مهمی در ارتقای سلامت و بهداشت روان افراد داشته باشد.

پژوهش حاضر با محدودیت خاصی مواجه نبود و از مهم‌ترین چالش‌هایی که پژوهشگر با آن مواجه شد می‌توان به دشواری متقاعدکردن نمونه‌های هر دو بخش کیفی و کمی به دلیل شیوع کووید-۱۹ (هر چند که پروتکل‌های بهداشتی انجام و برای نمونه‌ها بیان شد)، زمان‌بر و پرهزینه بودن پژوهش و پیشینه پژوهشی اندک درباره عوامل سازنده و موثر بر رشد خودباوری اشاره کرد. بنابراین، انجام پژوهش‌های بیشتر درباره عوامل سازنده و موثر بر رشد خودباوری در نوجوانان سایر شهرها و حتی کودکان ضروری است. نتایج پژوهش حاضر برای برنامه‌ریزان و مسئولان سازمان کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان، سازمان آموزش و پرورش و سایر سازمان‌هایی که با کودکان سروکار دارند، تلویحات کاربردی دارد. آنان می‌توانند با توجه به عوامل سازنده و موثر شناسایی شده برای رشد خودباوری نوجوانان می‌توان از طریق آنها برنامه‌هایی جهت بهبود رشد خودباوری آنان طراحی کرد. پیشنهاد کاربردی دیگر اینکه مشاوران و روانشناسان سازمان‌های مختلف جهت رشد خودباوری نوجوانان، ابعاد و مولفه‌های شناسایی شده در پژوهش حاضر را از طریق بهبود و ارتقای شاخص‌ها بهبود بخشند که بدون شک برای این امر استفاده از کارگاه‌های آموزشی توسط اساتید مجرب و کارآموده ضروری می‌باشد.

References

- Ahmadi E, Garousi Farshi MT, Sheikh Alizadeh S. (2006). Investigating the effective factors of students' self-confidence. *Modern psychological research*; 1(2-3): 11-31. [[Link](#)]
- Akdeniz H, Saytekin GN. (2020). Examination of leadership orientations and self-confidence behaviors of faculty of sport sciences students (Kocaeli University sample). *International Journal of Curriculum and Instruction*; 12(Special): 233-250. [[Link](#)]
- Babaei M, Fadakar Soghe R, Sheikhol-Eslami F, Kazemnejad Leili E. (2015). Survey self-esteem and its relevant factors among high school students. *Journal of Holistic Nursing and Midwifery*; 25(3): 1-8. [[Link](#)]
- Baharloo F, Hashemi SA. (2019). Practical solutions to increase self-confidence in children. *Ourmazd Journal*; 47(2): 150-170. [[Link](#)]
- Bas K. (2019). The relationship between classroom management skills and self-confidence of social studies teachers. *International Journal of Education and Literacy Studies*; 7(4): 62-68. [[Link](#)]
- Colburn MD, Harris E, Lehmann C, Widdice LE, Klein MD. (2020). Adolescent depression curriculum impact on pediatric residents' knowledge and confidence to diagnose and manage depression. *Journal of Adolescent Health*; 66(2): 240-246. [[Link](#)]
- Ding Z, Chen X, Dong Y, Herrera F. (2019). Consensus reaching in social network DeGroot Model: The roles of the Self-confidence and node degree. *Information Sciences*; 486: 62-72. [[Link](#)]
- Firoozbakht S, Jowkar B, Fouladchang M, Hoseinchari M, Fazilatpoor M. (2019). Development of an instructional package of optimal self-esteem based on mindfulness and its effectiveness on reducing anger and anger rumination. *Journal of Education Strategies in Medical Sciences*; 12(5): 99-110. [[Link](#)]
- Gandhi S, Glaman R, Yeager J, Smith M. (2021). Evaluation of anxiety and self-confidence among baccalaureate nursing students post pandemic simulation exercise. *Clinical Simulation in Nursing*; 56(3): 91-98. [[Link](#)]
- Hamid N, Almasi M, Mehrabizadeh Honarmand M. (2018). The effect of life skills training on self-believe and risk taking of first high school male students. *Psychological Methods and Models*; 9(31): 191-202. [[Link](#)]
- Herron EK, Powers K, Mullen L, Burkhart B. (2019). Effect of case study versus video simulation on nursing students' satisfaction, self-confidence, and knowledge: A quasi-experimental study. *Nurse Education Today*; 79: 129-134. [[Link](#)]
- Irvani J, Emadi A. (2013). Analysis of the framework and indicators of self-confidence in the light of Quranic teachings. *Journal of Quranic teachings*; 18: 25-50. [[Link](#)]
- Kahng SK, Mowbray C. (2004). Factors influencing self-esteem among individuals with severe mental illness: Implications for social work. *Social Work Research*; 28(4): 225-236. [[Link](#)]
- Kim KJ, Wee SJ, Gilbert BB. (2017). Opening a window to foster children's self-confidence through creative art activities. *Dimensions of Early Childhood*; 45(2): 4-12. [[Link](#)]
- Kim LM, Manion AB. (2019). Improving self-esteem and building self-confidence in adolescent mothers: Implementation of self-efficacy-focused activity sessions. *Journal of Psychosocial Nursing and Mental Health Services*; 57(8): 11-15. [[Link](#)]
- Mashayekh M, Mohseni Chelak MH, Salahi Kojour A. (2021). Why self-esteem in children and adolescents and ways to strengthen it. *Journal of Recent Advances in Psychology, Educational Sciences and Education*; 4(34): 58-69. [[Link](#)]
- McGrane B, Belton S, Powell D, Woods CB, Issartel J. (2016). Physical self-confidence levels of adolescents: Scale reliability and validity. *Journal of Science and Medicine in Sport*; 19(7): 563-657. [[Link](#)]
- Norman SL, Taha AA. (2019). Delirium knowledge, self-confidence, and attitude in pediatric intensive care nurses. *Journal of Pediatric Nursing*; 46: 6-11. [[Link](#)]

- Pinar SE, Yildirim G, Sayin N. (2018). Investigating the psychological resilience, self-confidence and problem-solving skills of midwife candidates. *Nurse Education Today*; 64: 144-149. [[Link](#)]
- Sharour LA. (2019). Improving oncology nurses' knowledge, self-confidence, and self-efficacy in nutritional assessment and counseling for patients with cancer: A quasi-experimental design. *Nutrition*; 62: 131-134. [[Link](#)]
- You X, Hou F. (2022). A self-confidence and leadership based feedback mechanism for consensus of group decision making with probabilistic linguistic preference relation. *Information Sciences*; 582: 547-572. [[Link](#)]
- Zulkosky K, Minchhoff D, Dommel L, Price A, Handzlik BM. (2021). Effect of repeating simulation scenarios on student knowledge, performance, satisfaction and self-confidence. *Clinical Simulation in Nursing*; 55: 27-36. [[Link](#)]

